

Ročník:	2. ročník Opravář zemědělských strojů
Typ šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Vzdělávací obor:	Opravářství
Téma:	Klikové hřídele
Jméno autora:	Ing. Milan Axman
Vytvořeno dne:	29.8.2012
Metodický popis, (anotace):	Seznamuje se závadami, jejich příčinami a opravami klikových hřídelí
Registrační číslo:	CZ.1.07/1.5.00/34.0153
Číslo materiálu:	VY_32_INOVACE_10 Ax

**Střední odborná škola
a Střední odborné učiliště, Uničov, Moravské nám.**

Kliková hřídel

Pohyblivá část motoru, mění posuvný pohyb na otáčivý.

Vyrobená z kvalitní oceli jako výkovek v zápustce, litá z litiny nebo soustružená z oceli.

Vyráběná jako celistvá nebo dělená.

Spoje dělených klikových hřídelí tvoří spoje šrouby nebo spoje lisované.

Části klikové hřídele

Hlavní a ojniční čepy spojené rameny, na přední části je hřídelový čep pro uložení hlavního rozvodového kola, řemenice a závit pro jejich upevnění (roztáčecí element), na zadním dílu je příruba pro uložení a upevnění setrvačnicku. Na ramenech mohou být upevněna protizávaží.

Uložení klikové hřídele v bloku motoru

Kliková hřídel je uložena v bloku motoru v ložiscích kluzných (dělených, nedělených) nebo valivých (kuličkových, jehličkových, válečkových). Podle směru zatěžující síly je rozdělujeme na radiální a axiální.

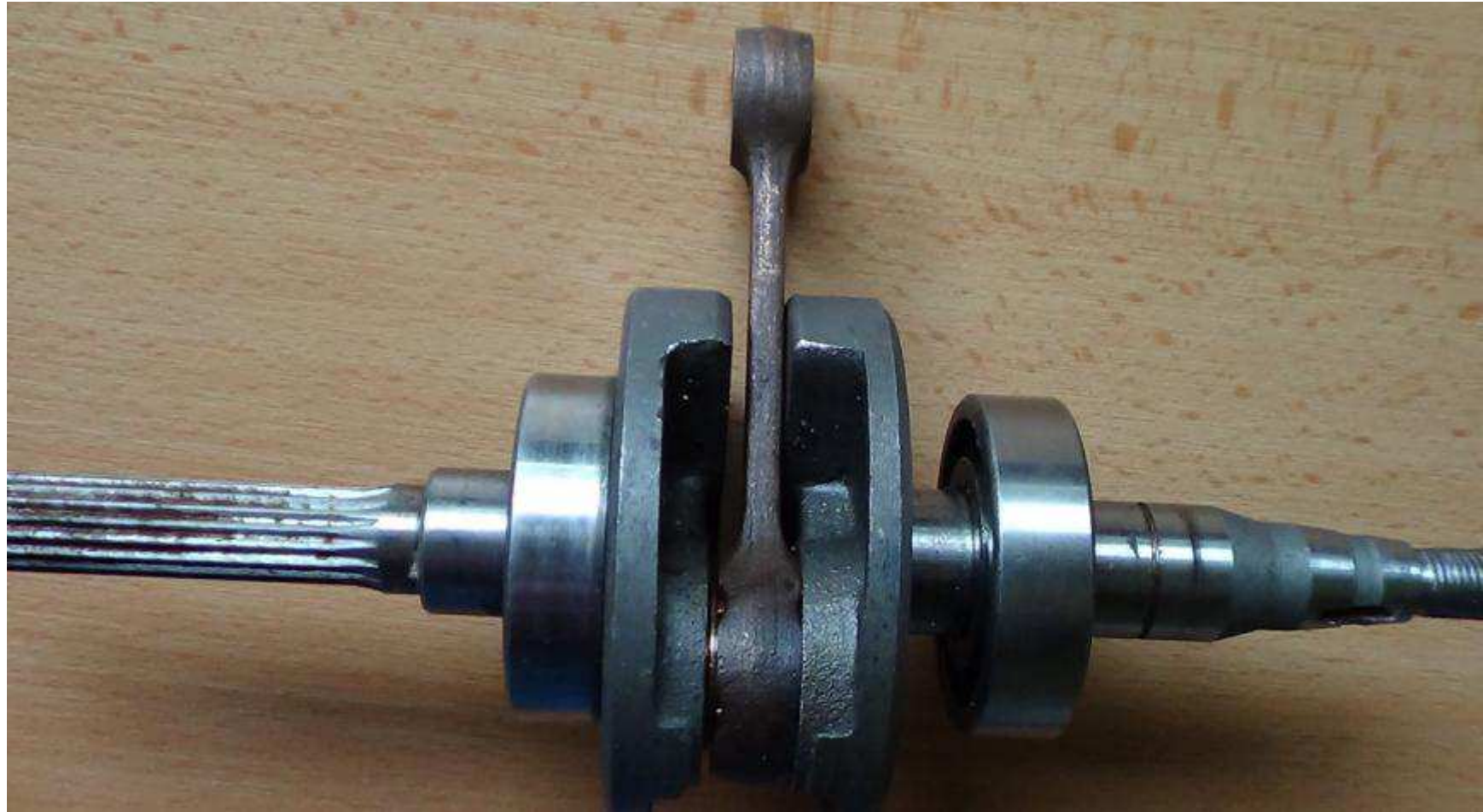
Celistvá kliková hřídel

Celistvá kliková hřídel

Dělená kliková hřídel – lisované spojení

Celistvá kovaná kliková hřídel

Klikové hřídele rozdílné v uložení - počtu hlavních ložisek

Nové šálky ložisek

Axiální kluzné ložisko

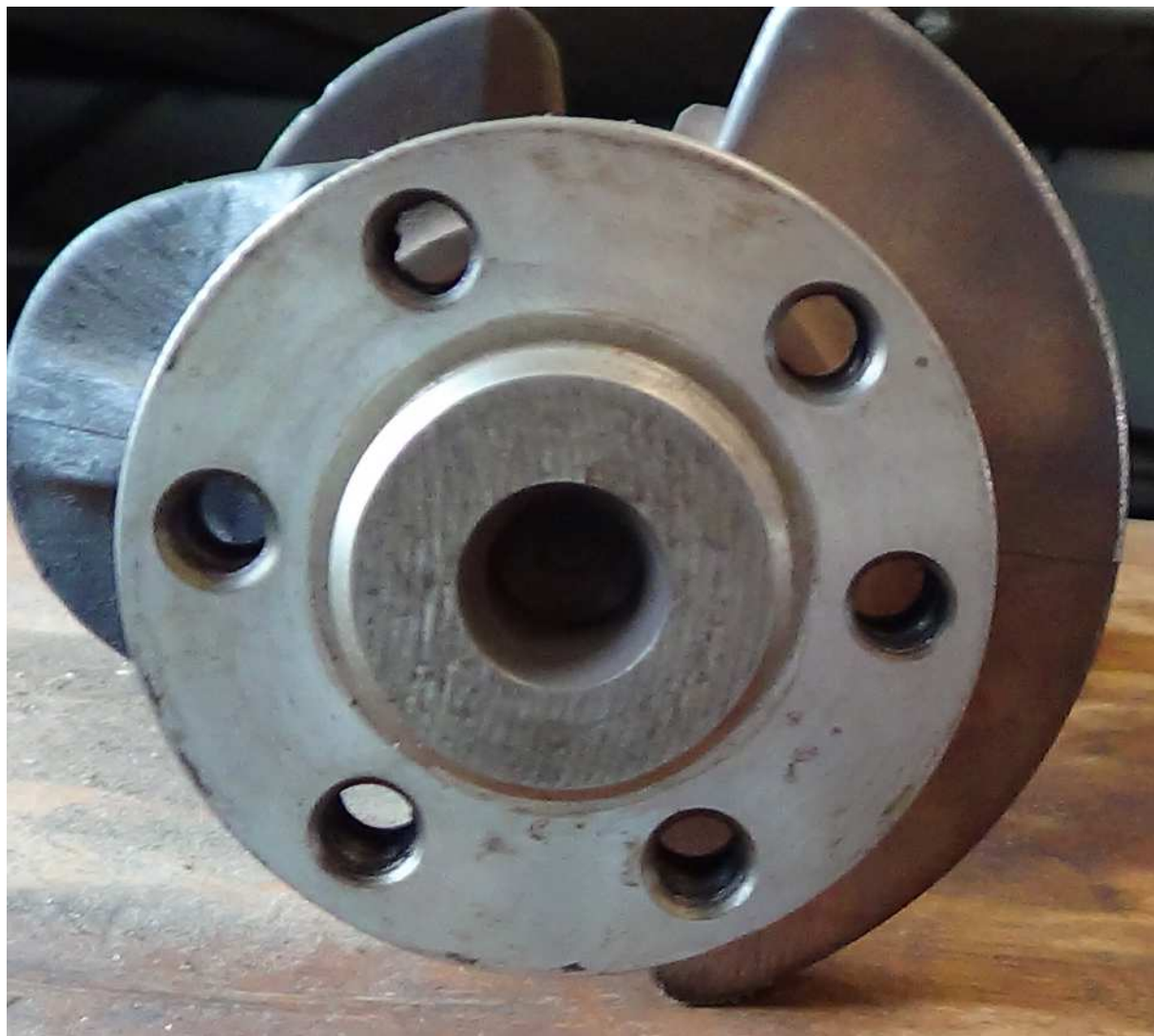
Šálek radiálního ložiska a dělené axiální ložisko

Těleso ložiska klikové hřídele

Příruba pro upevnění setrvačnicku – excentrické rozmístění otvorů

Kontrola klikové hřídele

- a) celistvosti – neporušenost celku, spojů, trhliny
- b) pevnost spojení – u dělených hřídelí, upevnění protizávaží
- c) opotřebení hlavních a ojničních čepů – ovalita, kuželovitost (0,005-0,01 mm), soudkovitost, diabolovitost, drsnost povrchu a jeho rovinnost

- d) opotřebení kluzných nebo valivých ložisek (hlavních 0,2, ojničných 0,15 mm, axiálního 0,06 mm)
- e) souosost hlavích a ojničných čepů a ložisek
- f) souosost a poloha ojničných čepů k rovině klikové hřídele
- g) překroucení ojničných čepů k čepům hlavním
- h) prohnutí klikové hřídele (0,02-0,03 mm)
- ch) dynamické vyvážení(150gm/1000 min⁻¹)

Pořadí demontovaných součástí

Pořadí uložení hlavních ložisek

Změna barvy povrchu vzniklá při
povrchovém kalení čepů

Závady a jejich příčiny

- opotřebení dobou provozu hlavních a ojničných čepů a ložisek
- zadřená ložiska (roztavená výstelka kluzných ložisek) nedostatečné mazání
- tepelné poškození hlavních nebo ojničných čepů nedostatečným mazáním
- prasklé a zlomené klikové hřídele – dynamické zatížení, výrobní vada (vruby)

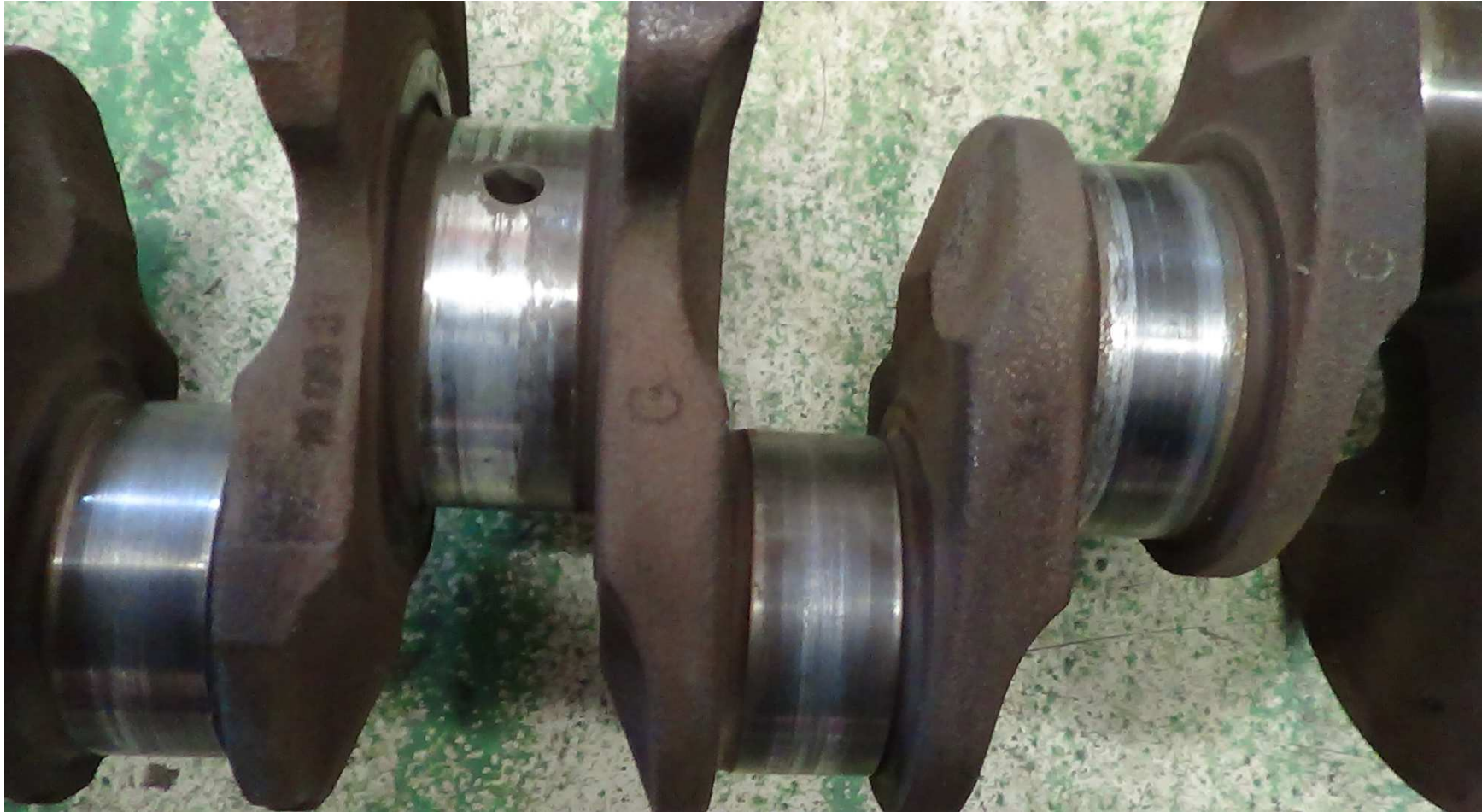
Běžné opotřebení čepů klikové hřídele

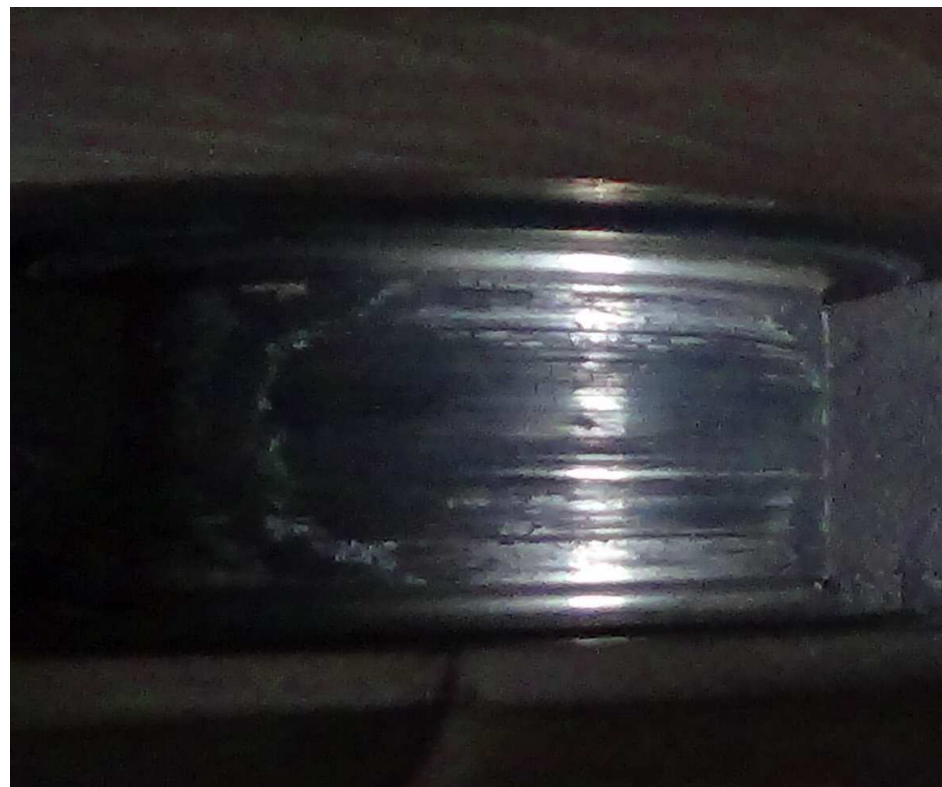
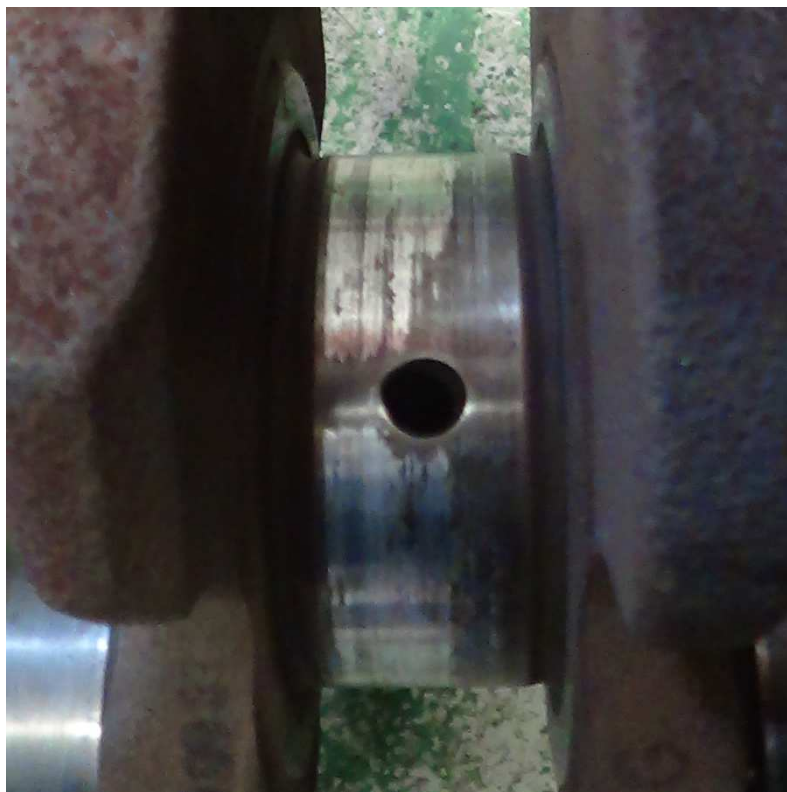
Opotřebené čepy

Různé opotřebení čepů

Zadírající se ložisko

Tepelné poškození čepů

Tepelné poškození - zadření

Poškození čepů klikové hřídele zvýrazněné korozí

Zadřené ložisko na čepů

Nový horní a dolní poškozený šálek

Zadírání šáleků ložiska

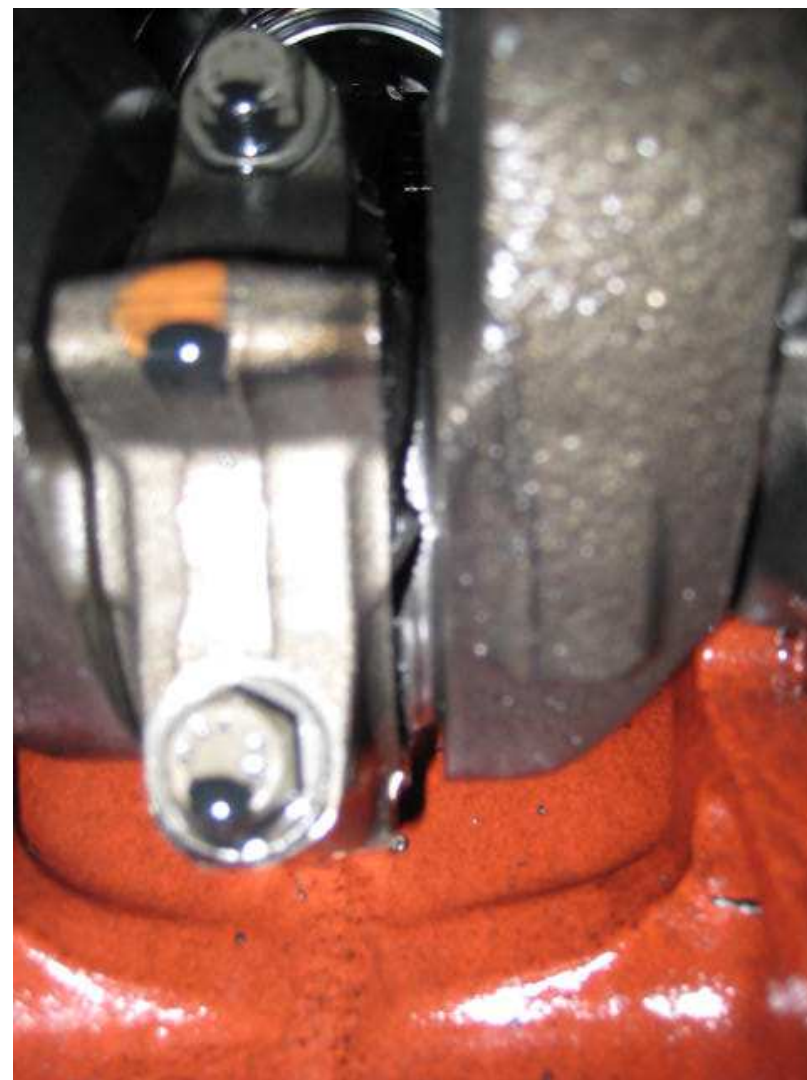
Vydřený základní materiál ložiska s výstelkou

Poškozená výstelka ložiska

Zlomená kliková hřídel

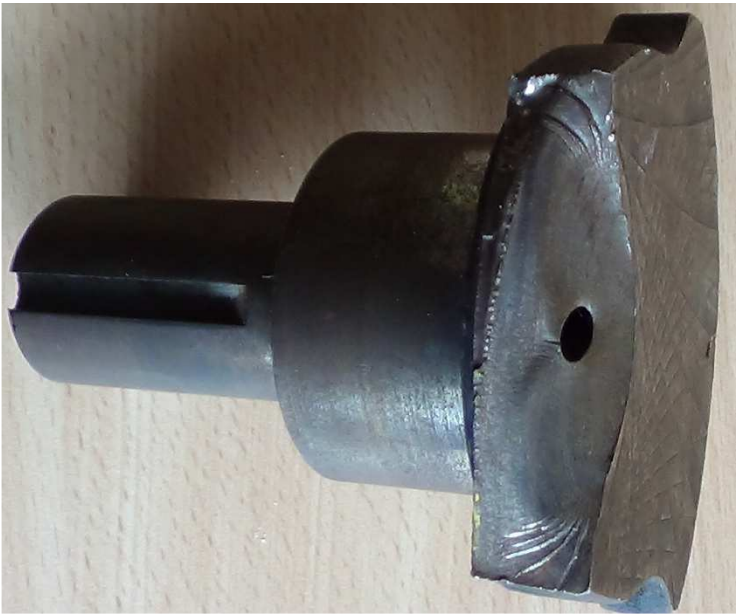

Lom
čepu
klikové
hřídele

Zlomená kliková hřídel

Prasklý třmen hlavního ložiska

Závady v uložení klikové hřídele se projeví

- a) poklesem tlaku oleje – olej uniká z opotřebených kluzných ložisek (radiální vůle) nebo netěsností mazací soustavy
- b) posuvem klikové hřídele v axiální ose
- c) hlučností – drhnutí, skřípání, těžký chod motoru

- d) boucháním – velká vůle v ložiscích, uvolněné šrouby spojující jednotlivé díly klikové hřídele, uvolněné šrouby ojnic (prasklá, zlomená kliková hřídel)
- e) zaseknutím motoru, netočí se – zadřená ložiska

Opravy

Veškeré opravy klikových hřídelí provádí specializované opravny.

- a) přebroušení hlavních a ojničních čepů, vždy o 0,25 mm, ale podle opotřebení nebo poškození, obvykle 3x
- b) přebroušení plochy pro axiální ložisko

c) vyčištění a přetěsnění mazacích kanálků – šrouby, ploché krytky (jako mrazové pojistky)

d) dynamické vyvážení

e) výměna ložisek – výroba ložiska z ložiskového kovu

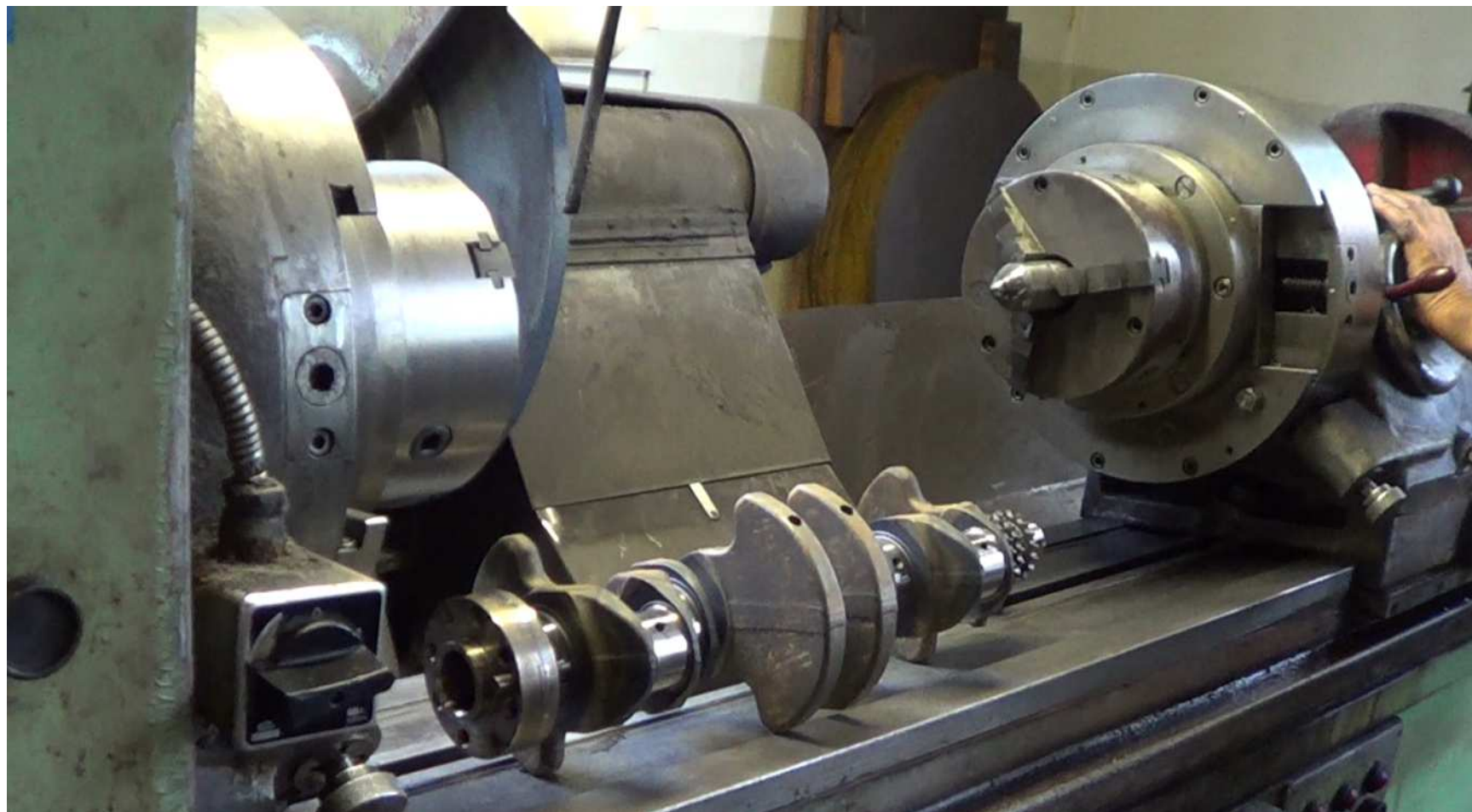
Přebroušené čepy klikové hřídele

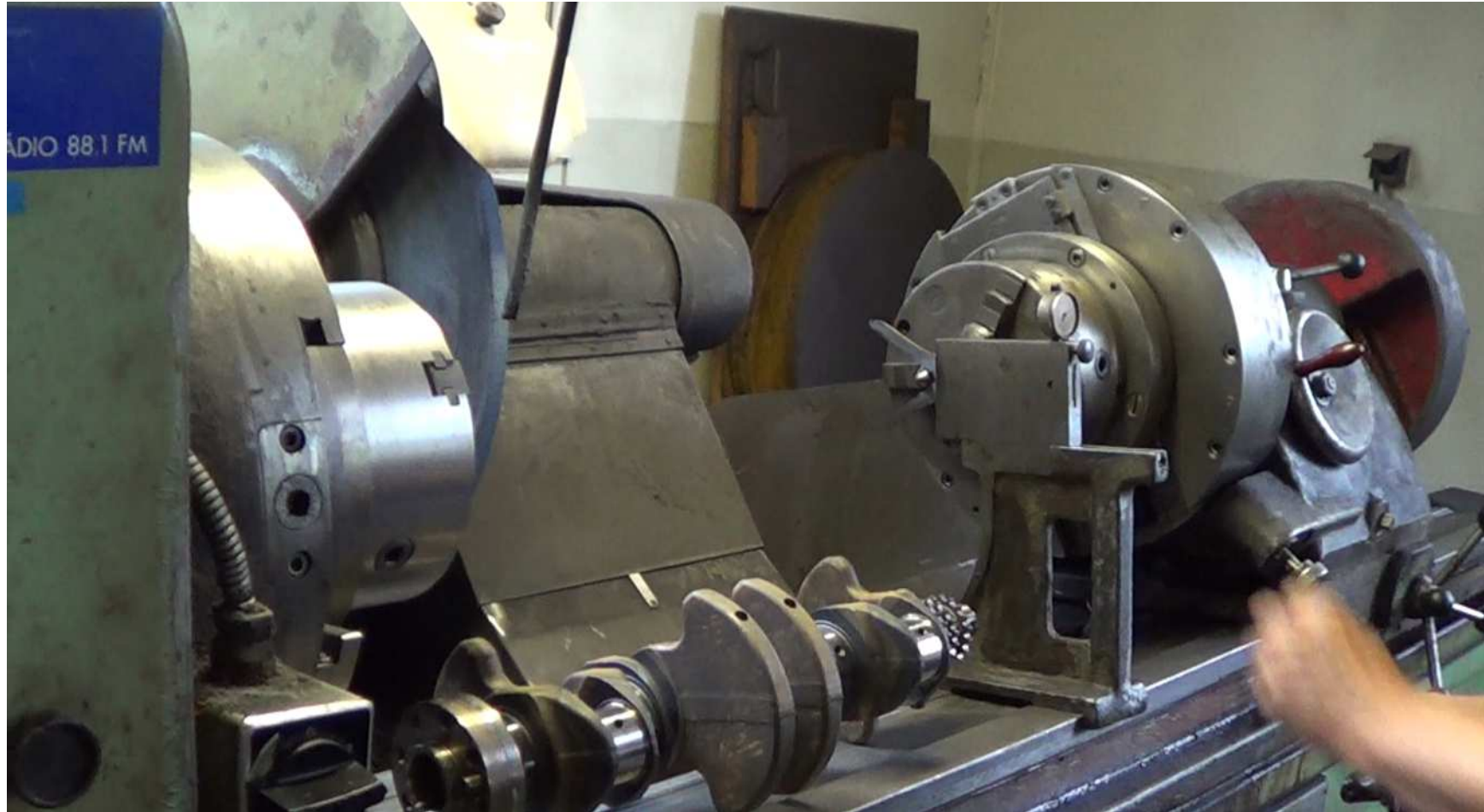
Přebroušení čepů

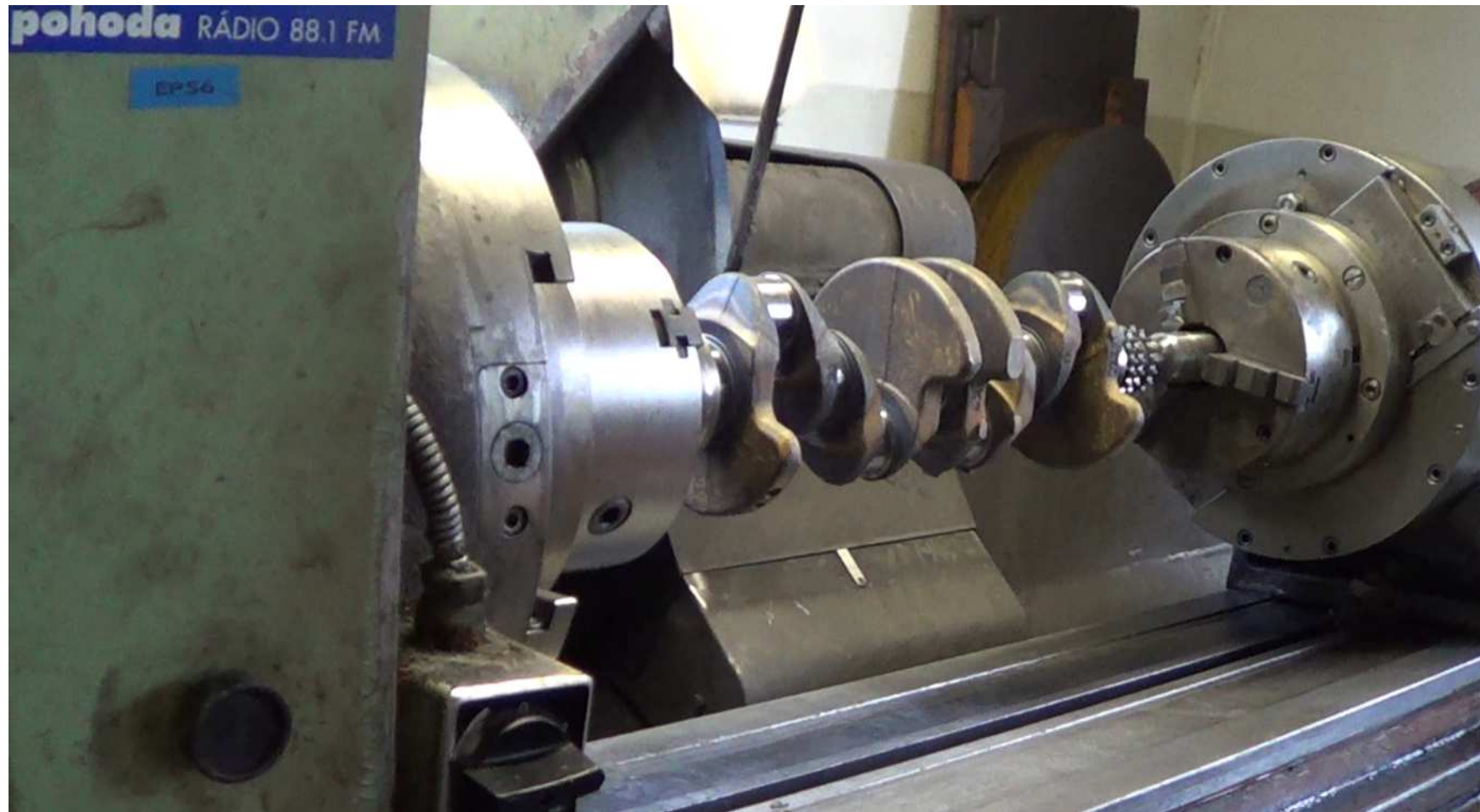
Oprava čepů klikové hřídele přebroušením na brusce na kulato

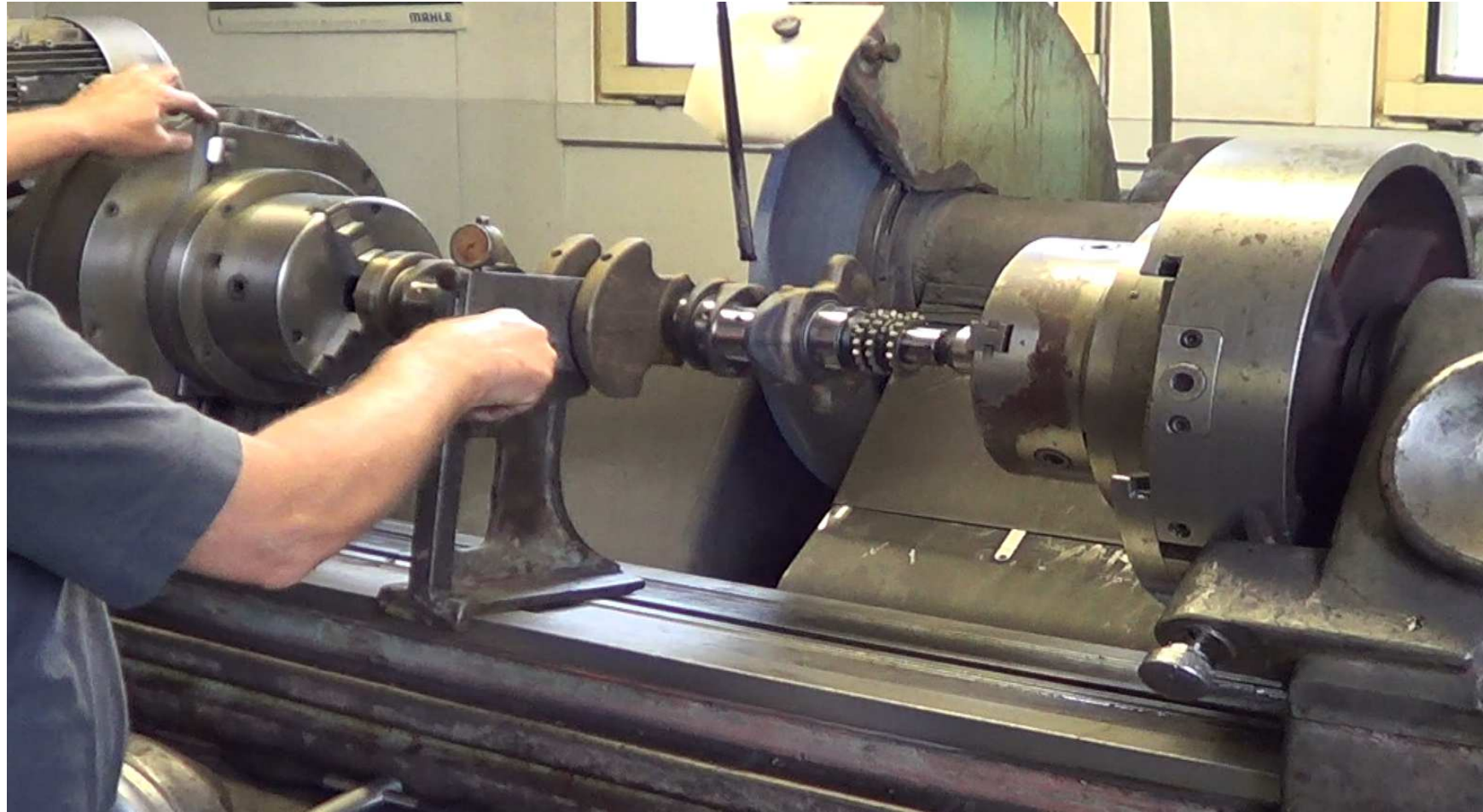
Vystředění opěrného hrotu

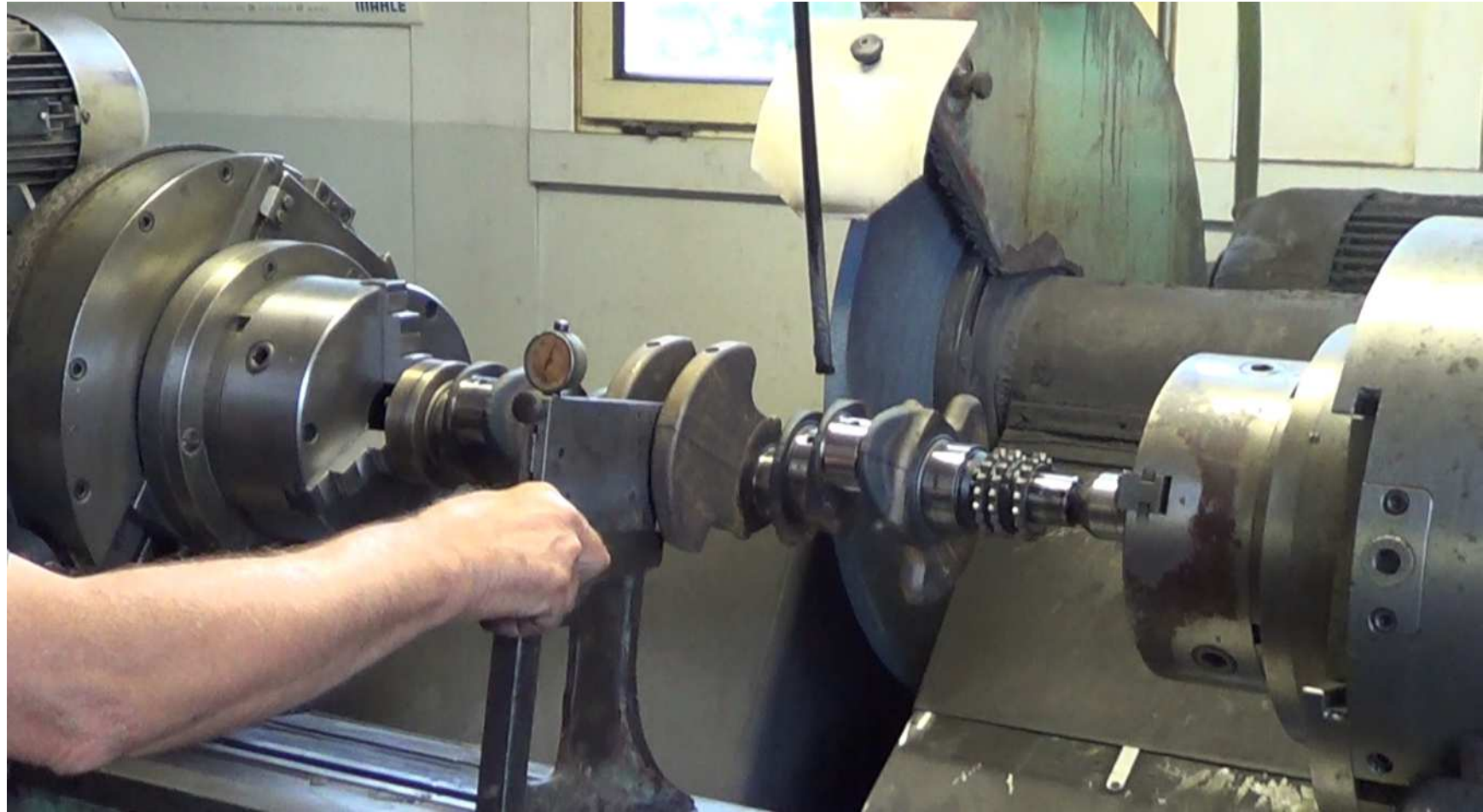

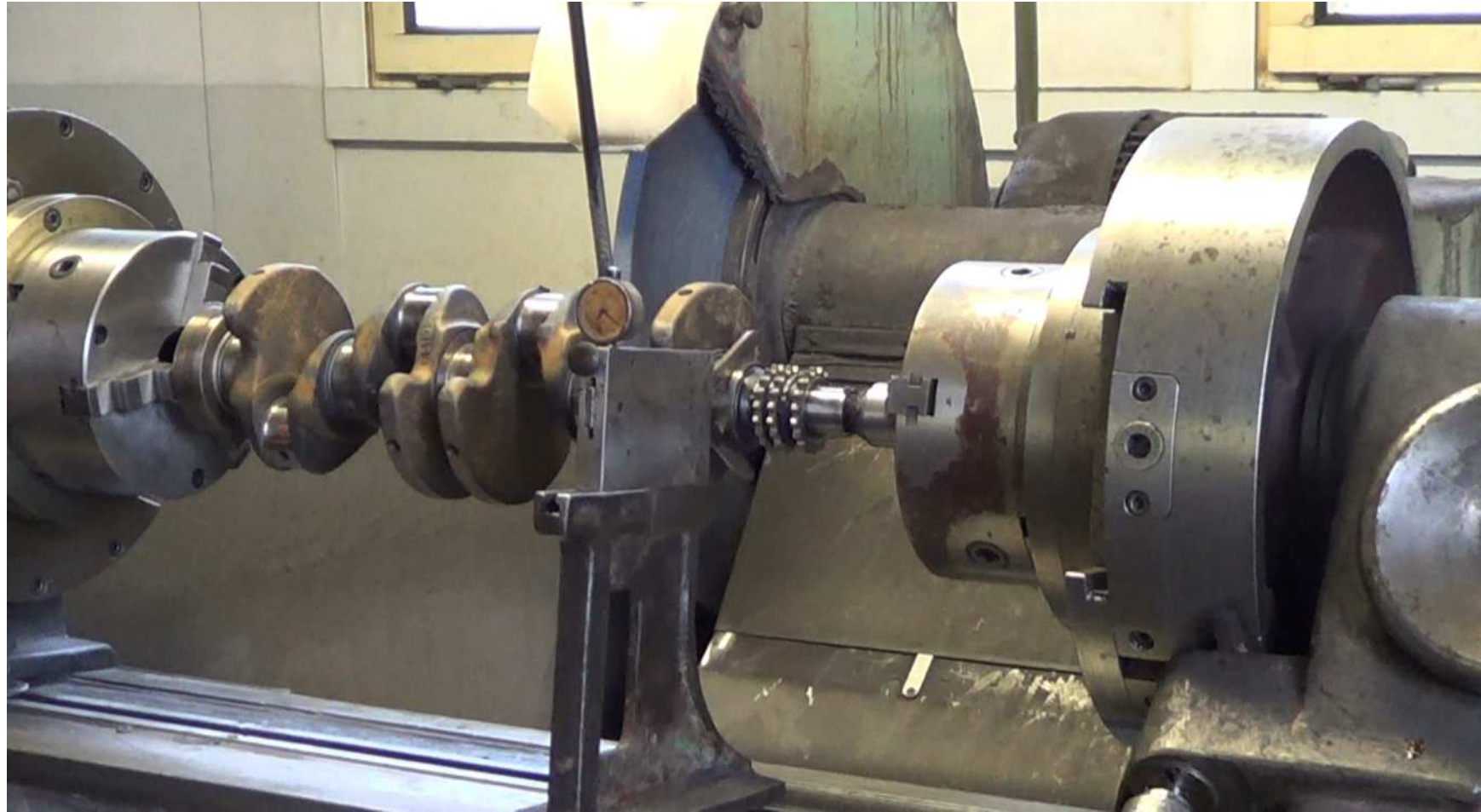
Usazení klikové hřídele

Kontrola stavu klikové hřídele

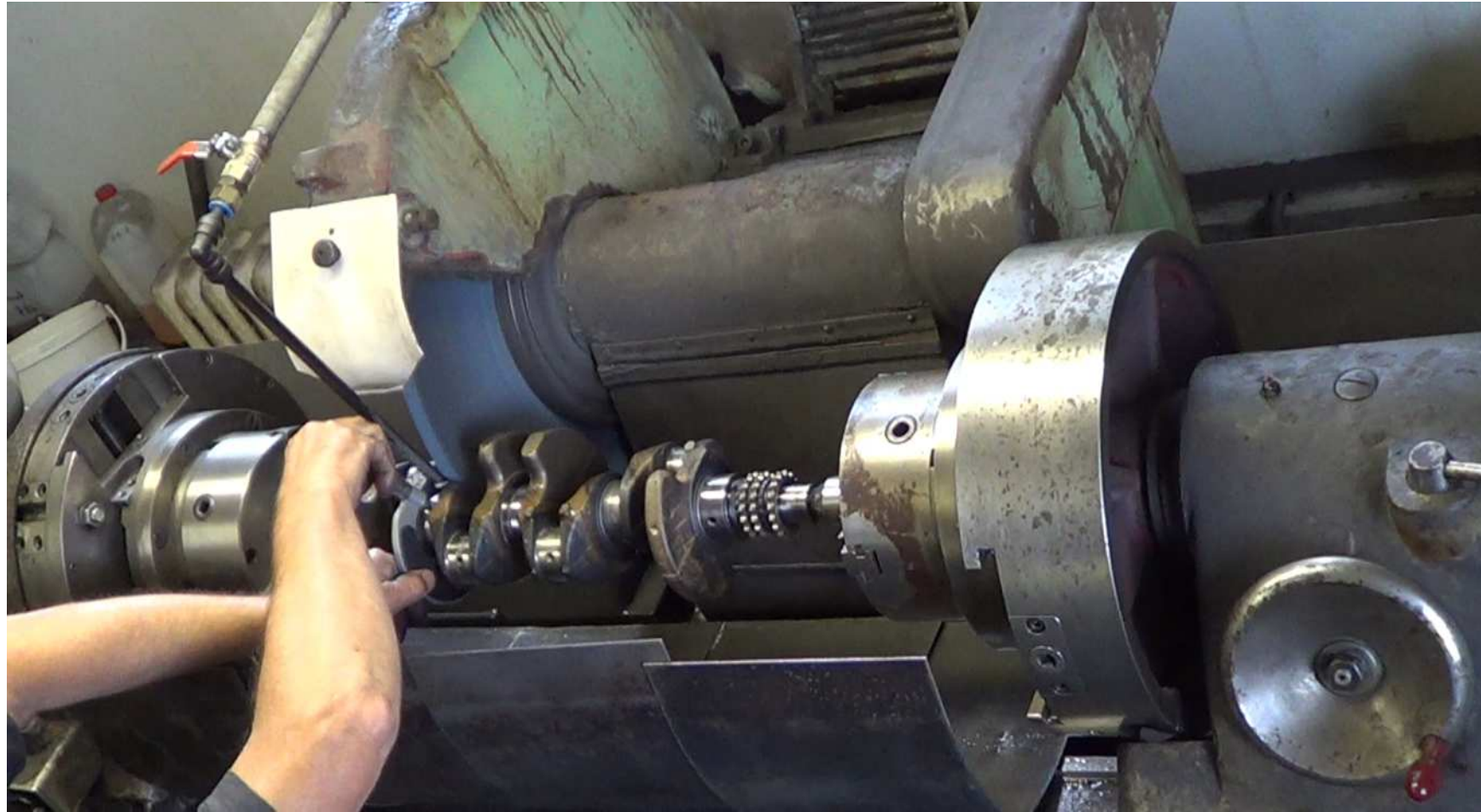

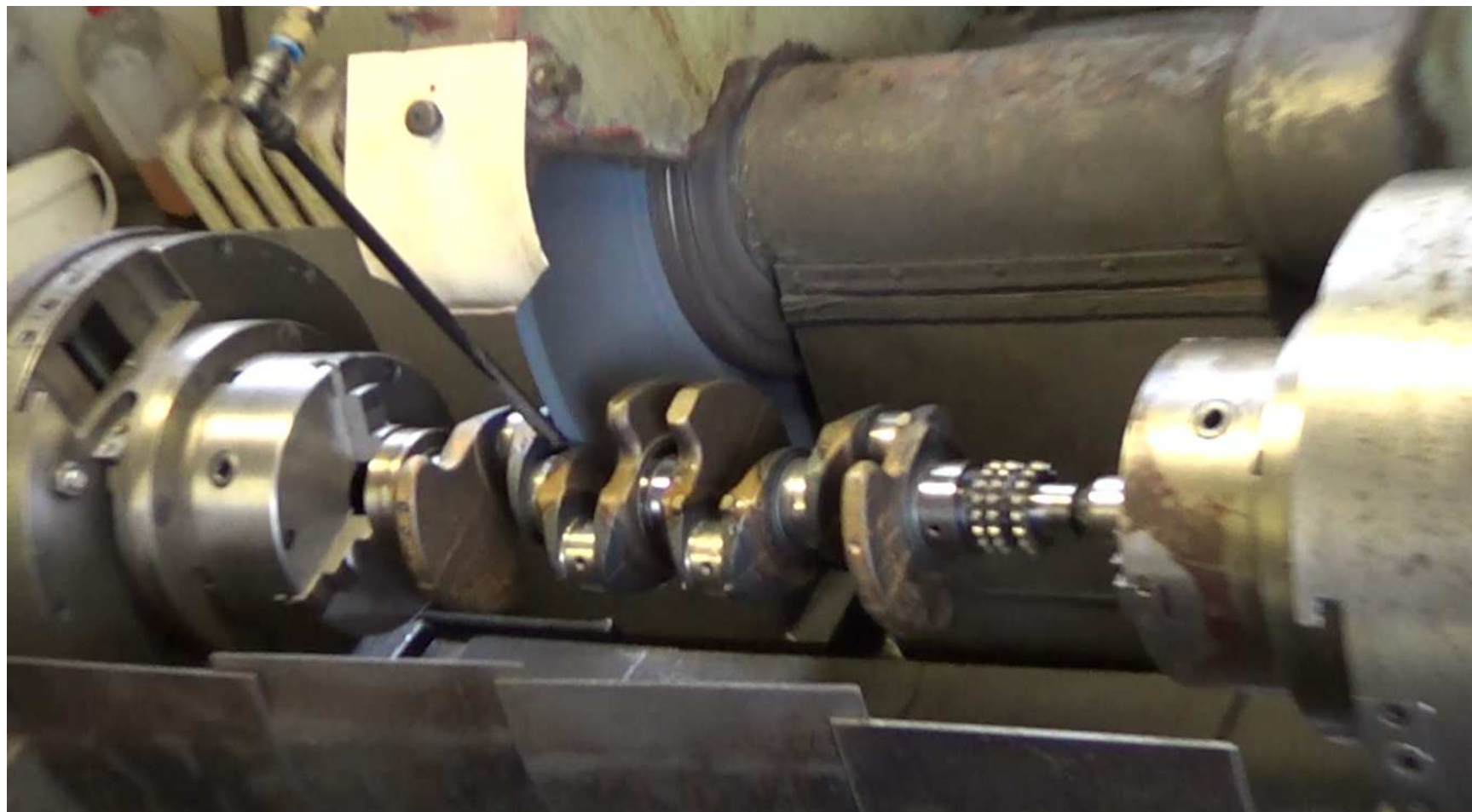
Broušení středového čepu

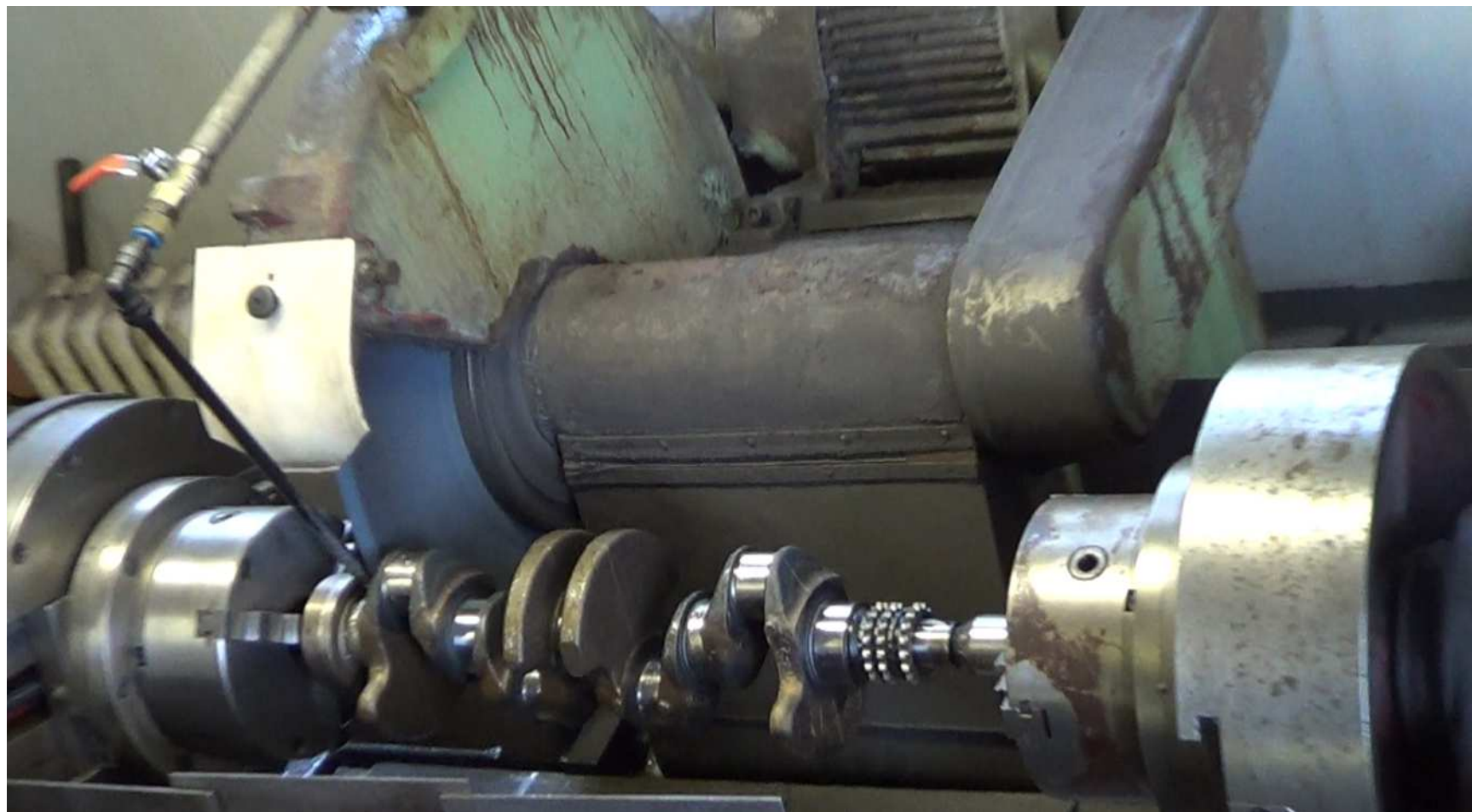
Měření průměru broušeného čepu

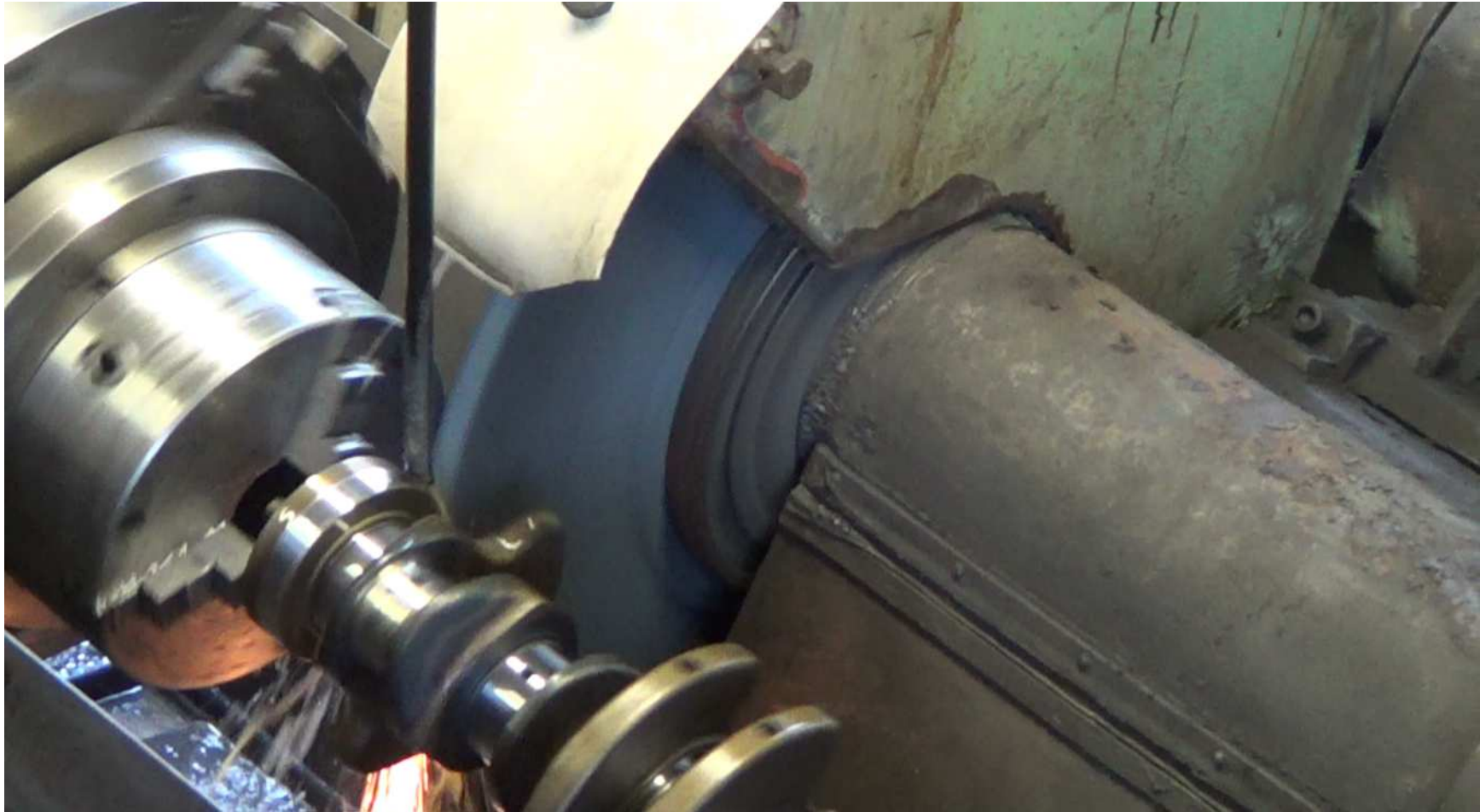
Broušení dalších čepů

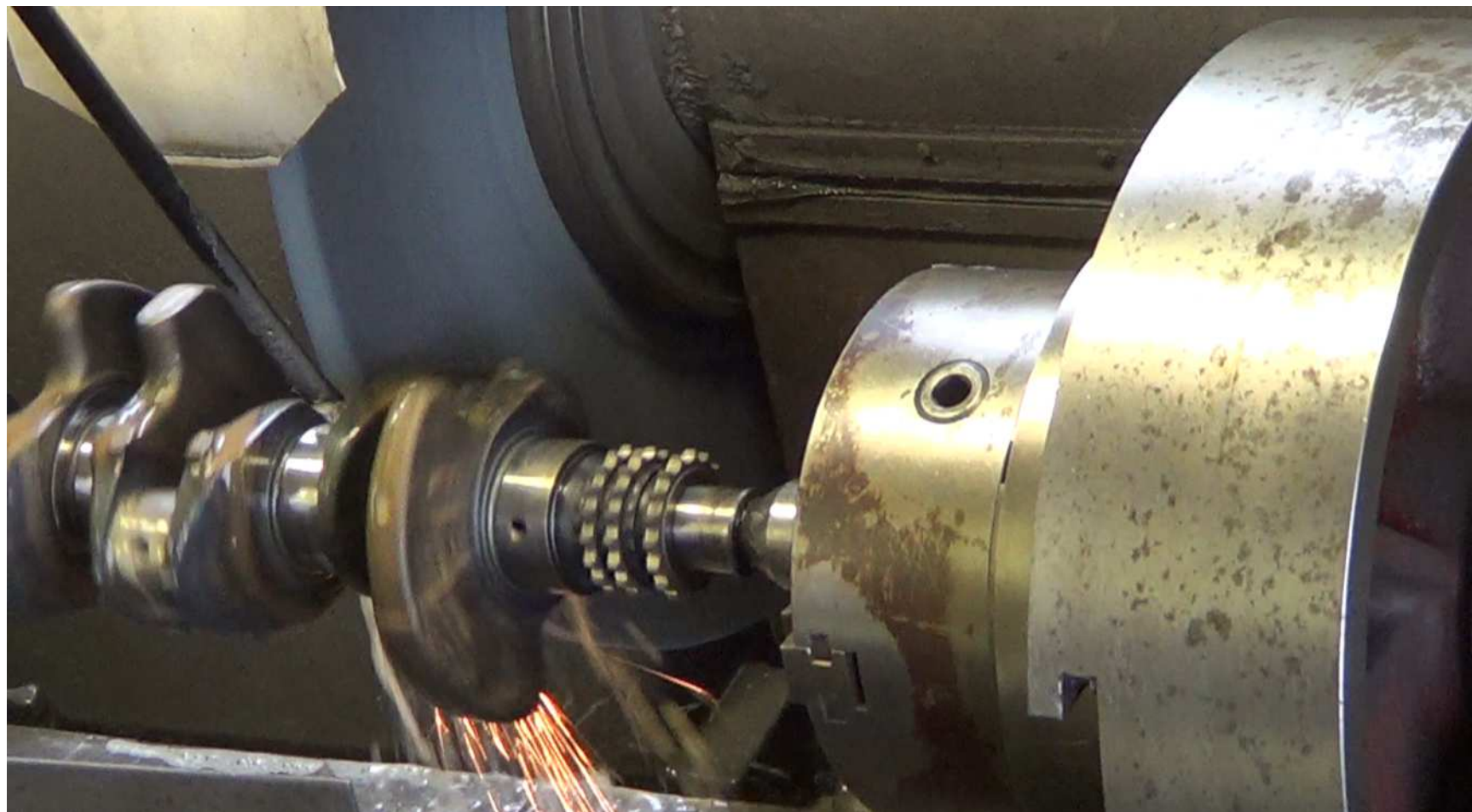
Broušení čepu u příruby pro setrvačník

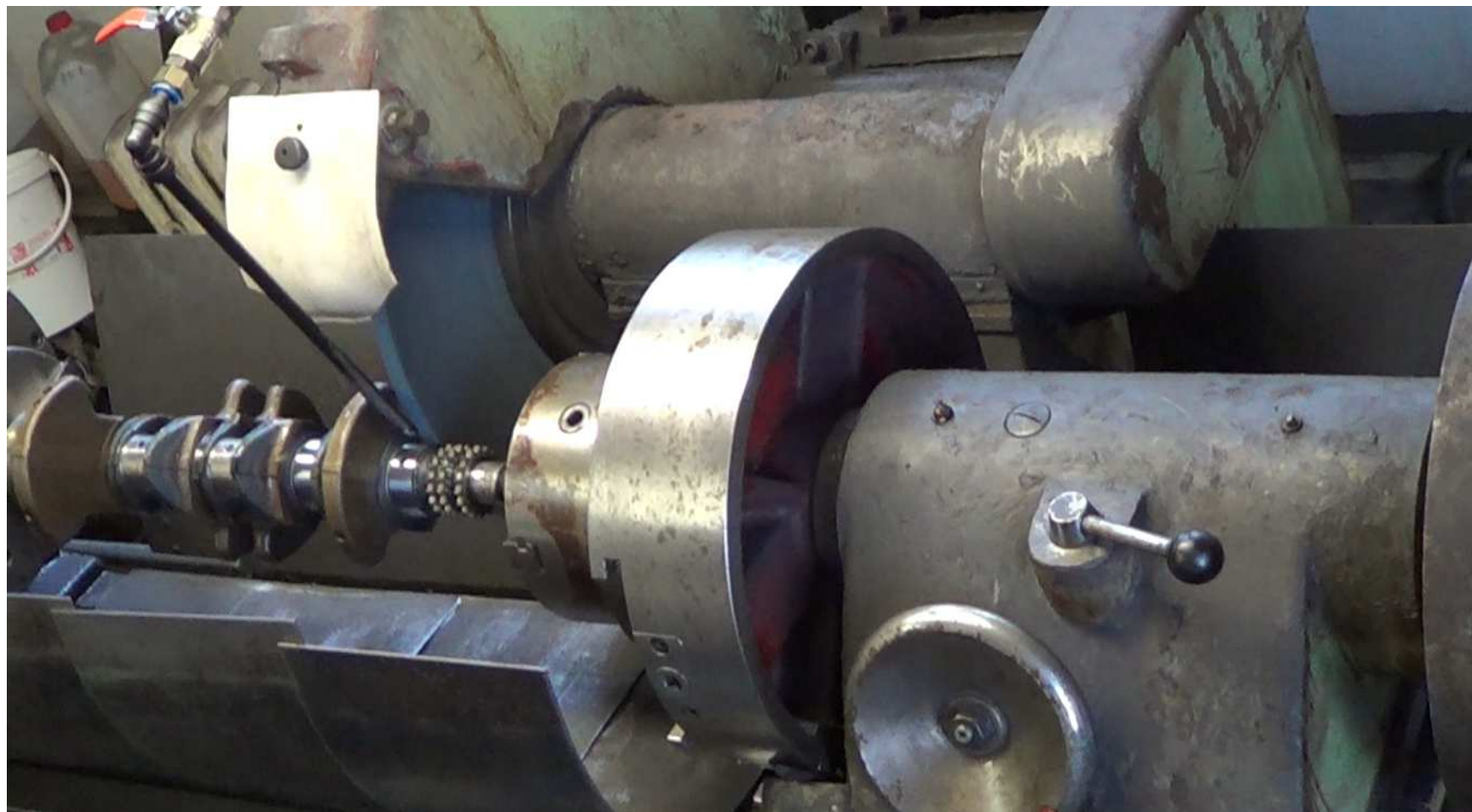
Broušení příruby pro utěsnění

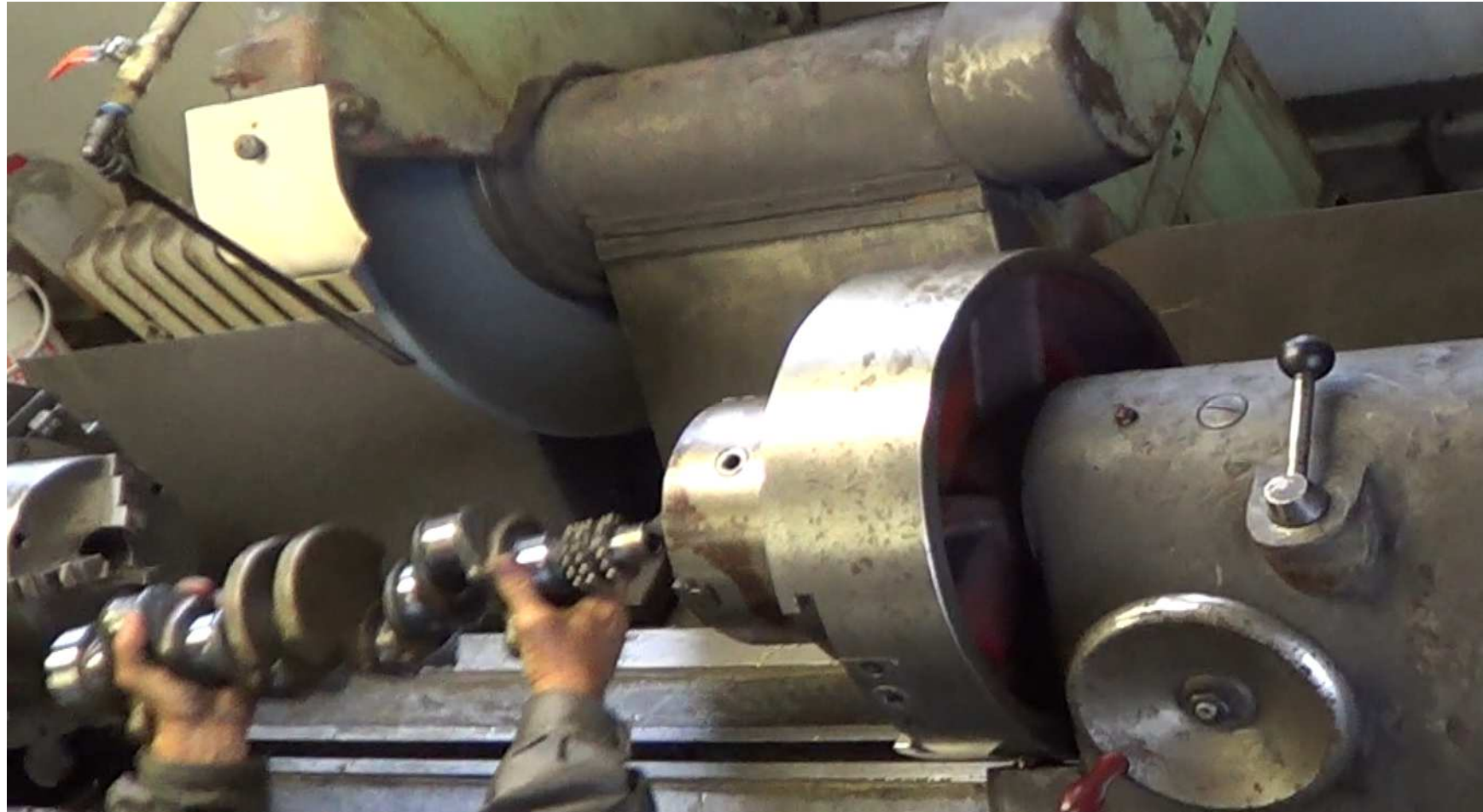

Broušení dalších čepů

Broušení předního čepu

Odstranění třísek tlakovým vzduchem

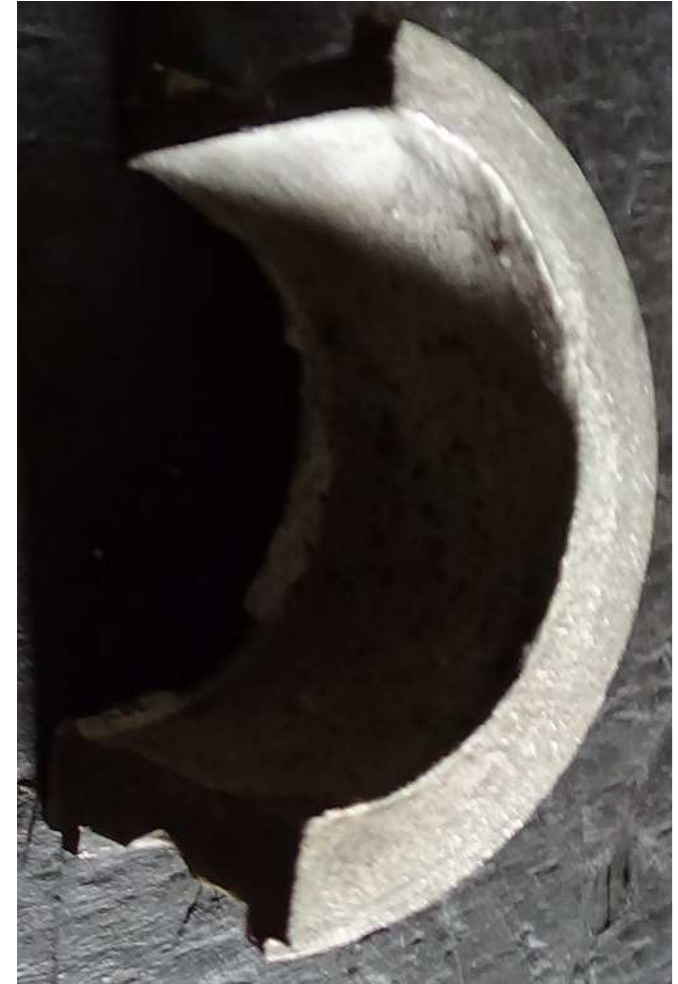
Čistý mazací kanálek se sraženou hranou po přebroušení

Vylití nového ložiska

Formou je hlava ojnice, šálek

Použitá literatura

- GSCHEIDLE, Rolf a kol. *Příručka pro automechanika*. Praha: Sobotáles, 2002, ISBN 80-85920-83-2.
- ZOGBAUM, E.A.. *Základy pro automechaniky*. České Budějovice: Kopp, 2000, ISBN 85-7232-113-7.
- POŠTA, Josef a kol. *Oprávenství a diagnostika*. Praha: Informatorium, 2002, ISBN 80-86073-88-2.
- Foto autor